

כתיבת השם "ברוריה" בגט - בה"א או באל"ף*

הרב יצחק הלוי שטינברג זצ"ל

בא לפני ג"פ של זוג ושם האשה היה ברוריה, ונולד הספק איך לכתוב השם הזה, אם באל"ף בסוף או בה"א. הנה השם ברוריה לא מובא בכלל בספרי גיטין, רק בשד"ח מערכת גט סי' ל"א אות ג' מביא השם הזה בתוך שאר שמות נשים וכתוב שמה בה"א. השם ברוריה הוא שמה של אשת ר' מאיר שהיתה בתו של ר' חנינא בן תרדיון, כדאיתא בע"ז י"ח ע"א. כנראה היא לא היתה אשתו היחידה של ר' מאיר, שהרי בחולין ד"ו ע"ב איתא העיד ר' יהושע בן זרוז בן חמיו של ר"מ, אבל לא מוזכר שמה של האשה הזאת, עי' בהג"ה מלוא הרועים בש"ס חולין שם ובספר יוחסין אות מ'.

בגמ' ע"ז הנ"ל מובא השם ברוריה באל"ף וכן היא הגירסא בברכות ד"י ע"א ברוריה דביתהו, וכן גורס שם רב נסים גאון, גם בילקוט תהלים תתס"ב הגירסא ברוריה עה"פ יתמו חטאים מן הארץ, וכן בספר היוחסין הנ"ל מביא ברוריה באל"ף. אולם בפסחים ס"ב ע"ב איתא ברוריה דביתהו דר"מ בה"א בסוף, וכן גירסת רבינו חננאל בע"ז י"ח הנ"ל ברוריה בה"א, וכן נמי מובא השם הזה בה"א בסדר הדורות אות מ' ובעין יעקב ברכות ופסחים הנ"ל הגירסא ברוריה בה"א, אבל בעין יעקב ע"ז מובא השם הזה גם באל"ף.

ואולי יש להניח שהגירסא הכי נכונה היא בה"א, שהרי ר' מאיר הוי דייק בשמא, ביומא פ"ג ע"ב כי דור תהפוכות המה אמר ש"מ רשע הוא, ע"ש, ובב"ר פמ"ב וילקוט רות ת"ר ר' מאיר היה דורש שמות, ברע שהיה בן רע, ברשע שהיה בן רשע, ע"ש, א"כ יותר מתאים ששם אשתו היה ברוריה, ששם יו"ד ה"א בסופו, כיון שהיה מדקדק בשם והוציא מזה מסקנא על אופיו ותכונת נפשו של האדם. ועי' ש"ס סוטה י"ב ע"א ותרא אותו כי טוב הוא תניא ר' מאיר אומר טוב שמו, ובמהרש"א שם בח"א שהשם שלו היה טוב מקודם, ומזה דייקא משמא שהוא טוב ע"ש, וע"ע סוטה י"ז איש ואשה שזכו, שכינה ביניהם ששמו של הקב"ה יו"ד ה"א ביניהם.

ואפילו בשם לעז אם כתב ה"א במקום אל"ף כשר, עי' רמ"א סוסי' קכ"ט וע"ש בב"ש סק"נ שמעלין בקודש ע"ש, וכל היכא דמספקא לן אם לכתוב בסוף אל"ף או ה"א, כבר פסק בכנה"ג סי' קכ"ט וכ"כ מהר"י מינץ שצריכים לכתוב בה"א ולא באל"ף, ועי' בבאה"ט סי' קכ"ט סקמ"ז, ובאה"ל שם ובט"י בכמ"ק, א"כ ברור הדבר שצריכים לכתוב לכתחלה ברוריה בה"א, ובפרט שכפי הנראה, הנחת השם הזה היא בה"א כהנ"ל, והדברים ברורים ונכונים לדעת.

* הערת העורך: כל הקטעים המופיעים כאן מאת הרב יצחק שטינברג זצ"ל לקוחים מכת"י (חסרה חתימת שמו בכל המכתבים). ההערות הם של בנו הרב משה שטינברג זצ"ל.